

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
יחידת קמ"ט חקלאות

המנהל	האזרחי	איו"ש
נותאם/קמ"ט	חקלאות	
ת.ד.	33	בית-אל
טל.		02-9977757
פקס:		02-9977099
קו		106901
י"ח	בשבט	התשע"ט
24	בינואר	2019

הנדון: חו"ד בדבר צרכים חקלאיים במרחב התפר

1. רקע כללי - מרחב התפר

א. בתחילת שנת 2002 הוחלט על הקמת גדר ביטחון לאורך קו התפר בין ישראל לבין אזור יהודה ושומרון (איו"ש). תוואי גדר הביטחון נקבע על פי מכלול שיקולים, ביניהם שיקולים ביטחוניים וטופוגרפיים. בשים לב לאמור, תוואי גדר הביטחון אינו חופף לחלוטין את קו תחום איו"ש, ובמספר אזורים עוברת גדר הביטחון בתוך תחום איו"ש, באופן שיוצר מרחב של שטח איו"ש המצוי ממערב לגדר, בין גדר הביטחון לבין קו תחום איו"ש. שטחים אלו מוגדרים כ"מרחב התפר".

2. מרחב התפר כאזור חקלאי

א. מעל ל-95% מהשטחים החלקאיים במרחב התפר מורכבים ממתעי זיתים. ביתר המרחב, ניתן למצוא גידולים מועטים שונים, כגון: חיטה, שיעורה, טבק, אבוקדו, זעתר, מלפפונים ועבניות.

ב. מרביתם המוחלט של מתעי הזיתים מורכבים מעצים בגירים. ככאלה ובשים לב לשיטת השתילה, בכל דונם אדמה ניתן למצוא 10 עצים בממוצע.

ג. ככלל, עצי הזית הבגירים מתאפיינים בכך שלא דורשים כל טיפול שוטף. הם גדלים ומצמיחים זיתים ללא צורך בהשקיה מלאכותית וניזונים מהאדמה. עם זאת, ישנם מספר מועדים בהם כן דורשים טיפול, זאת לצורך שמירה על בריאות העץ והפקת תוצרת מרבית. טיפולים אלה כוללים: גיזום חד שנתי, חריש זר שנתי וטיפול נקודתי במקרה של מחלה או מזיק. תפוקת הזיתים נאספת פעם בשנה בתקופת המסיק.

3. השימוש בזיתים המופקים במרחב התפר

א. ישנם שני שימושים בזיתים המופקים במרחב התפר: כבישה וייצור שמן זית. ממרביתם המוחלט מייצרים שמן זית, שכן רק זיתים מסויימים בכל עץ מתאימים לכבישה.

ב. לצורך ייצור כמות קטנה של פח שמן זית בודד שמשקלו 16 ק"ג, נדרשים לכל הפחות 64 ק"ג זיתים. בכל שנה, על כל עץ זית בגיר במרחב התפר, בהסתכלות של 10 שנים אחורה, גדלים בממוצע 16 ק"ג זיתים (בדו"ח השנתי לשנת 2018 על כל עץ גדל בממוצע 4 ק"ג בלבד). מכאן, נדרשים בממוצע 4 עצים לכל הפחות כדי לייצר פח שמן זית בודד בשנה.

**המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
יחידת קמ"ט חקלאות**

בשים לב לשיטת השחילה במרחב החפר, כמות של 4 עצים יושבת לכל הפחות על פני
400 מ"ר של אדמה

ג. מתוך הכמות הממוצעת של 16 ק"ג לעץ, רק 2 ק"ג בממוצע מתאימים לכבישה פעמים
רבות, כחודש טרם מסיק הזיתים, קוטפים את הזיתים הנותאימים לכבישה, מה
שמקטין את כמות הזיתים איתם מכינים את שמן הזית מכאן, ככל שנוחליטים לקטוף
את הזיתים המתאימים לכבישה, ודרש אף עץ נוסף לצורך ייצור פח שמן זית בודד

4 מסקנה והמלצה

א. כפי שצויין, מעל ל- 95% מהשטח החקלאי במרחב התפר מורכב מעצי זית בנירים, אשר
לא דורשים טיפול שוטף כלל לאורך השנה ונדלים ללא מגע אדם ואת, פרט לכוספר
אירועים מסויימים שמטרתם להבטיח תפוקה מרבית בתקופת המסיק והבטחת בריאות
העץ

ב. עם מרביתם המוחלט של הזיתים מייצרים שמן זית. כדי לייצר פח שמן בודד בשנה,
נדרשים בממוצע 4 עצים, הפרוסים בממוצע על פני שטח של 400 מ"ר, וזאת אף בהנחה
שלא משתמשים בחלק מהזיתים לכבישה.

ג. מכאן וכדי להסיר כל ספק, יש להניח כי בשטח הקטן מ-330 מ"ר במרחב התפר, לא ניתן
לקיים חקלאות בת-קיימא.

ד. אדניש, כי אין מדובר בכלל מוחלט, זאת בדגש על כך שיכולים להתקיים גם גידולים
אחרים במרחב התפר

ב ב ר כ ה ,

**סמיר מועדי
מתאם / קמ"ט חקלאות**

